neb ka selle weega õige pea ära; ta joob ka haugu ehk tiigi wett ehk see küll wähem terwe on nii'g köhust lahti ajab. Hobune kannatab kauemine joogi janu, kui keegi teine koduloom; nälga näikse ta weel kauemine kannatada wõima, kui joogi janu. Hobuse igawäine wee tarwitus on mitmesugune, selle järele, mis tõuugu hobu on, kudas ta sõõt, kudas õhk — kas kuiw wõi niiske — 2c. Sõõdetakse hobust toore rohuga, kus enam wee jagusi sees, siis on tema jänu ka wähem, kui kuiwa toidu juures; suurema soojuse ja töö tegemise juures prungib loom muidugi ka enam wett. Läbistiku joob terwe tööhobune päewas oma tallitamise juures kaks pange wett ära. Palju joomine nõrgastab hobuse seedmist ning jõuudu, kuna ta looma higistama paneb. Hobused, kes palju joowad, nende sõõt tehtagu enne niiskeks ehk andagu niisugust sööma, milles palju wett on. Jooki andagu ikka 10, 15 kunni 20 minuti järele jau kaupa talli pangist.

Hobused, kes wäha wett joowad, higistawad wäha ning on töö juures tugewamad, kui need, kes palju joowad ning sellepärast palju higistawad. Niisama kahjulik, kui liiga palju wee joomine, on ka jälle liiga wähene wee-joomine. Wiimase asja läbi saab hobuse seedmine nõrgastatud, keha liigutamine laisendatud, sõõgi isu wähendatud ja kõht kinni pandud. Niisugustele hobustele on tarwis, päewas mitu korda jooma pakkuda. Ka on tulus, niisuguste hobuste jooma wee sekka natuke soola panna. Mõned hobused kannatawad aga parem janu, kui et nad mudast wett ehk mudasest nõuust ehk lombist joowad.

Wesi, kellega hobust joodetakse, ei tohi mitte üle liiga külm olla, s. o. millalgi + 8 kunni 10 graadist külmem olla, sest et üleliiga külm wesi korraga hobuse kõhu ja soolikad nii ära külmetab wõi jahutab, et sellest pikaldased haigused sünniwad. Rammad märad wõiwad liiga külma wee pärast koguni enneaegu sünnitatagi. Ühtlasi on ka liiga kõwa, lubjane wesi kahjulik, just niisama nagu wesi, kus mitmed taime ehk elajate risud sees äramädanenud on. Tühja kõhuga hobuseid ei pia millalgi joodetama, waid

piab neile enne ikka natuke heinu andama; nii samuti ei tohi ka siis hobust joota, kui ta higine on. On hobused kurnawa sõidu ja palawuse käes liig jänuseks läinud, siis ei sõõ nad enamiste enne joomist mitte; aga kui neile siis wärsket rohtu ehk naerid 2c antakse, siis sõõwad nad ometi. Jootmine piab sõõtmisega end ikka wahetama, iseäranis weel suwe ajal. Selle juures tuleb aga waadata, et hobune korraga mitte liiga palju ei joo. Ümetajate märade juures saab sageda jootmise läbi piima süünitamine märka edendatud. Kes end kahju eest hoida tahab, see piab wäga selle peale waatama, et tema reisi peal ja seal, kus tema kaewu wee kõwadust ehk pehmust ei tunne, hobust aega mööda ja söömu kaupa juua laseb. Hoolsa hobuse tallitaja esimene kohus piab olema, et ta oma hobust wõeras kohas millalgi wõerasteste inimesteste joota ei lase.

(„Meelejahutajast".)

Tua lillede kasu.

Tohrtid on ammugi äraseletanud, et üle liiga kuiw õhk, olgu ta külm ehk soe, abju soojuse ehk päikese paiste läbi sünnitatud, meie kopsudelle kahjulik on. Mitmed inimesed on selle õhu kätte haigeks jäenud, ilma et nad lähemat abi oleksiwad teadnud, mis igal mehel wõib käe pärast olla. Meie teame, et maa õhk, kelle järele linna elanik nii igatseb, sellepärast nii wärske ja hea on, et temasse weest ja taimedest parajat niiskust tuleb. Kui meie nüüd omas elumajas ka mitte wett nii ära aurata ei wõi lasta, et ta õhku niisutaks, siis wõime me' ometi taimede läbi teda märka parandada, ning selle läbi enesele üht terwise halikat awada. Seda wõime meie kätte saada, kui meie omale wärskeid leherikkaid tua taimi muretseme. Taimed annawad wäga palju auru. Suured lehtpuud wõiwad metsas ühe päewag terwe pangi wett wäljo aurata. Tua taimed aurawad oma suuruse järele weel rohkem wett wälja, mis sellest weest näha wõime, mis neile peale walatama piab, kui nad mitte ära ei närtsi.

Kui meie mitte liiga kangeste lõhnawaid taimi ei wõta,

Eesti-rahwa Kasuline Kalender 1886, lk. 30